

Intr-un oraș din Asia, trăia odată un turc, bogat, care se numea Ali Hoge.

El nu avea copii. Și cum era tare credincios se hotărî să se ducă la mormântul profetului, Mahomed, la Meca, să se închine și să mulțumească lui Alah, pentru ajutorul pe care i-l dăduse totdeauna ca să facă avere.

Își vându deci cele ce avea, încărcă apoi pe cămile multe lucruri de preț, ca să le dăruiască sfântului mormânt. Își luă banii trebuitori și plecă la drum.

La plecare se gândi să lase și aici ceva bani, ca astfel să-i găsească la întoarcere. Luă deci o mie de galbeni, îi puse într-o oală, puse deasupra lor niște măslin, astupă și legă oala bine și merse cu ea la vecinul său Chiril, un creștin foarte credincios, cu care era prieten bun.

Uite, bre Chiril, m-am hotărât să plec la Meca și te rog să-mi păstrezi oala asta cu măslin, până mă voi întoarce.

– Cum să nu- răspunse credinciosul Chiril, ia cheia de la beci, du-te și pune-o acolo unde crezi că e bine, să fii sigur că la întoarcere ai s-o găsești așa cum ai lăsat-o.

Așa și făcu Ali Hoge. Și plecă apoi fără nicio grijă.

Știa că Chiril e om cinstit și se închină cu multa smerenie Dumnezeului său. Cât era postul Paștelui de mare el nu pune ceva de dulce pe limbă. Odată, văzându-l că o săptămână întreagă a mâncat numai pâine goală, îl rugase să guste din laptele de capră pe care el, Ali Hoge, i-l aduse, Chiril însă n-a vrut să guste nici în ruptul capului. Și turcul se minună foarte, de astfel de credință.

De aceea Hoge nu se îndoia că Chiril îi va păstra banii neatinși, mai cu seamă că nici un știa că sunt în oală.

Șapte ani a călătorit turcul prin locurile sfinte ale lor.

Intr-o bună zi îl prinse dorul de orașul său și porni la drum spre casă.

Cum ajunsese, se duse la Chiril și-l rugă să-i dea oala.

– Ali dragă, zise Chiril – tu știi doar unde ai pus-o. Ia cheile de la beci și ia-o de unde ai lăsat-o.

Ali Hoge o găsi tocmai la locul ei, o luă și o duse acasă.

Dar când caută în ea ce să-i vadă ochii ?... Oala era plină acum numai cu măslin; nu mai avea nici un galben.

Alergă într-un suflet la Chiril.

Uite bre Chiril, oala e chiar a mea.

În ea au fost însă o mie de galbeni. Am găsit măslin, dar n-am găsit banii. Nu face nimic însă. Poate că ai avut tu nevoie de ei, ca orice om. Nu-i vei fi având acum, dar dă-mi hârtie la mână că te-am împrumutat și mi-i vei da când vei putea. Chiril se uită mirat la Ali și răspunse:

– Nu te înțeleg Ali... Eu nici nu m-am uitat măcar la oala ta. Unde ai pus-o, acolo ai găsit-o. Măslin ai spus că ai în ea, măslin ai găsit. Ce mai vrei de la mine?

Turcul se rugă întâi cu bine, apoi îl amenință și în cele din urmă ajunse la ceartă, ba mai să se bată.

Chiril chemă vecinii le spuse întâmplarea și în cele din urmă alungă pe turc.

Știa toți acum de întâmplarea aceasta, dar nimeni nu-și putea da cu socoteala care din acești doi au dreptate.

Turcul îl dădu pe Chiril în judecată. Acesta jură că nu știe de bani. Turcul nu avea martori cum că ar fi pus bani în oală și deci pierdu la judecată!

Văzându-se astfel păgubit, bietul Ali, scrise o jalbă către sultan. (* jalbă = Plângere, reclamație, făcută în scris)

A doua zi sultanul trebuia să treacă la moschee pentru rugăciune și Ali se gândi să-și iasă înainte.

Așa și făcu.

Sultanul luă jalba fără să știe ce vrea Ali cu ea.

Trecură apoi câteva zile. Toți știa că Ali s-a plâns sultanului și toți așteptau curioși. Tot orașul avea acum să vadă cum va face sultanul dreptate și care din cei doi este vinovatul. Toată lumea până și copiii din oraș, vorbeau de oala lui Ali și toți se întrebau: 'A lăsat Ali în ea măslina, ori galbeni'?

Intr-o seară sultanul se plimba cu vizirul său prin mahalalele orașului. Cum erau schimbăți în haine, nimeni nu-i cunoștea.

Pe o stradă într-o curte auziră glasuri de copii.

- Să ne jucăm de-a judecătoria, băieți!
- Eu sunt sultanul,
- Eu sunt Ali,
- Eu, Chiril,
- Voi să fiți martori,
- Martori ? Ce faci cu martorii, căci n-a văzut nimeni,

Ai să vezi tu, răspunse cel care făcea pe sultanul.

Sultanul cel adevărat se opri în loc și ascultă cu atenție. În curte începu judecata. Cel care-l făcea pe Ali, spuse cum a lăsat galbenii. Chiril se jură că nu a umblat la oală.

- Să vie un martor, zise sultanul cel mic, Martorul veni. Se auzi apoi întrebarea: Tu ai măslina în grădina ta?

- Am, mărite judecător.
- Cunoști măslinile cât de vechi sunt?
- Le cunosc, după gust...
- Cât timp poate să țină cineva măslinile la păstrare ?
- Cel mult trei ani
- Ia gustă din măslinile acestea... Ce vechime au ?

Sultanul cel din uliță nu mai ascultă mai departe.

Plecă iute spre palatul său și foarte mirat de judecata copilului, dădu poruncă vizirului ca a doua zi să aducă înaintea sa pe cei doi împricinați și copilul care judecase aci, în curtea cea mică. A doua zi se aduseră la judecată în fața sultanului împricinații și tot ce ceruse.

La locul de judecată era adunat popor mult. Toti voiau să vadă judecată sultanului. Sultanul însă așeză copilul pe scaunul judecății în locul său și-i spuse să judece așa cum judecase aseară, în jocul cu ceilalți copii, se înfățișează cel cu pricina.

Ali spuse cum a lăsat galbenii.

Ai martori ? – întrebă copilul,

– N-am.

– Cu ce dovedești?

– Cu cuvântul meu ! – răspunse Ali. Sunt om credincios, nu mint.

Veni și Chiril.

Spuse și el că n-a umblat la oală.

– Cu ce dovedești ?

– Cu jurământ. Sunt om credincios, postesc acum și deci să mă credeți !

Copilul chemă opoi un martor. Acesta era un negustor cunoscător în ale măslinelor.

Il puseră să guste măslinile din oală.

– Ce vechime au? – întrebă copilul.

– Sunt măslini din anul acesta ! – răspunse martorul,

– Puteau sta măslinile în beci șapte ani asttel?

– Nu, căci se stricau.

Chiril îngălbeni.

– A umblat vre-un om străin în beciul tău Chiril ? – întrebă băiatul,

– Nu, răspunse acesta.

– Cine dar a pus măslini din anul acesta în oala lui Ali ?

Chiril vru să mai spună ceva, însă sultanul se ridică în picioare și spuse cu voce tare:

– Dreptatea adevărată o văd și copii. Chiril a luat banii. El se jură pe Dumnezeuul său și postește. A înșelat pe Ali cu banii, ne înșeală pe noi cu jurământul și vrea să-și înșele și pe Dumnezeuul său postind. După legea noastră ar trebui să-l spânzurăm. Dar fiindcă are alt Dumnezeu, îl lăsăm să-l pedepsească Dumnezeuul lui..

Și sultanul condamnă pe Chiril să dea banii îndoști lui Ali; iar pentru că a vrut să înșele pe judecători, porunci să i se dea o sută de nuiete la talpă.

Apoi sărută copilul și-l trimise acasă, încărcat de daruri.

Toți cei de față se minunară de înțelepciunea acestui copil care parcă anume

fusesse trimis de Dumnezeu să descopere dreptatea.